

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

САЖЕТИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ ЗА ПЕРИОД
ТОКОМ ГОДИНЕ КОЈИ ЈЕ ЗАВРШИО 30. СЕПТЕМБРА 2019.

(неревидирани)

у складу са захтјевима Међународног рачуноводственог стандарда 34

Сарајево, 31. октобар 2019. године

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај о добити или губитку	1
Извјештај о свеобухватној добити	2
Извјештај о финансијском положају	3
Извјештај о промјенама у капиталу	4
Извјештај о новчаним токовима	6
Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје	8 - 31
1 Основне информације	8
2 Основа за припрему	9
3 Нето каматни приходи	11
4 Нето приходи од накнада и провизија	12
5 Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	12
6 Нето добици од курсних разлика	13
7 Остали приходи	13
8 Трошкови особља	13
9 Административни и остали оперативни трошкови	13
10 Нето резервације за очекиване кредитне губитке	14
11 Нето добит за период	14
12 Депозити код иностраних банака	15
13 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	15
14 Монетарно злато	16
15 Остала имовина	17
16 Готов новац у оптицају	17
17 Депозити банака	17
18 Депозити Владе и осталих депонената	18
19 Остале обавезе	18
20 Капитал	18
21 Новац и новчани еквиваленти	19
22 Аранжман валутног одбора	19
23 Трансакције са повезаним лицима	20
24 Управљање финансијским ризицима	22
25 Мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	28
26 Чланство Босне и Херцеговине у Међународном монетарном фонду	30
27 Ванбилансне ставке	31
28 Догађаји послије датума извјештавања	31
29 Одобравање сажетих финансијских извјештаја	31

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ (неревидирани)	Напомена	За период			
		1.7. - 30.9. 2019.	1.7. - 30.9. 2018.	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Каматни приходи		13.199	12.279	37.429	35.834
Каматни расходи		(6.795)	(6.360)	(19.040)	(18.118)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	3	6.404	5.919	18.389	17.716
Приходи од накнада и провизија		4.510	4.308	13.016	12.724
Расходи од накнада и провизија		(164)	(159)	(478)	(473)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	4	4.346	4.149	12.538	12.251
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5	-	123	143	356
Нето добици од курсних разлика	6	176	128	269	91
Остали приходи	7	101	74	856	1.207
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		11.027	10.393	32.195	31.621
Трошкови особља	8	(4.798)	(4.722)	(13.973)	(13.877)
Административни и остали оперативни трошкови	9	(1.843)	(1.847)	(5.616)	(5.834)
Депрецијација и амортизација		(624)	(789)	(1.814)	(1.844)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(7.265)	(7.358)	(21.403)	(21.555)
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ		3.762	3.035	10.792	10.066
Нето резервације за очекиване кредитне губитке	10	(51)	1.415	9.587	(9.049)
НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД	11	3.711	4.450	20.379	1.017

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ (неревидирани)	Напомена	За период			
		1.7. - 30.9. 2019.	1.7. - 30.9. 2018.	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД		3.711	4.450	20.379	1.017
Остала свеобухватна добит					
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>					
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит					
Нето промјена у фер вриједности током периода	13	44.471	(59.394)	190.732	(57.624)
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке током периода призната у добит или губитак	24.1.1.	47	(701)	(7.640)	8.666
Пренос у добит или губитак по основу продаје	5	-	(123)	(143)	(356)
		<u>44.518</u>	<u>(60.218)</u>	<u>182.949</u>	<u>(49.314)</u>
Монетарно злато					
Нето промјена у фер вриједности током периода	14	-20.875	(8.496)	43.613	(11.102)
		<u>20.875</u>	<u>(8.496)</u>	<u>43.613</u>	<u>(11.102)</u>
Укупно остала свеобухватна добит / (губитак)		65.393	(68.714)	226.562	(60.416)
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ / (ГУБИТАК) ЗА ПЕРИОД		<u>69.104</u>	<u>(64.264)</u>	<u>246.941</u>	<u>(59.399)</u>

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ (неревидирани)	Напомена	30. септембар 2019.	На дан 31. децембар 2018.
ИМОВИНА			
Страна валута у готовини		304.222	274.099
Депозити код иностраних банака	12	2.981.054	2.911.448
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	13	8.913.859	8.225.439
Монетарно злато	14	253.609	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у		146	2.236
Остала имовина	15	11.739	10.554
Некретнине и опрема		43.386	44.677
Нематеријална имовина		1.325	1.342
Остала улагања		27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		12.537.153	11.707.604
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Готов новац у оптицају	16	5.114.206	4.750.614
Депозити банака	17	5.683.756	5.523.290
Депозити Владе и осталих депонената	18	764.763	709.367
Резервације за обавезе и трошкове		1.168	1.259
Остале обавезе	19	6.472	3.227
Укупно обавезе		11.570.365	10.987.757
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		921.409	694.847
Нето добит за период		20.379	-
Укупно капитал	20	966.788	719.847
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		12.537.153	11.707.604

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ (неревидирани)

	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности - финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности – монетарно злато	Укупно резерве	Добит за период	Укупно капитал
На дан 1. јануар 2019.	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	-	719.847
Укупно свеобухватна добит за период	-	-	-	190.635	(7.686)	43.613	226.562	20.379	246.941
Нето добит за период	-	-	-	-	-	-	-	20.379	20.379
Остала свеобухватна добит	-	-	-	190.635	(7.686)	43.613	226.562	-	226.562
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	-	-	190.732	-	-	190.732	-	190.732
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(97)	-	-	(97)	-	(97)
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признате у добит или губитак</i>	-	-	-	-	(7.640)	-	(7.640)	-	(7.640)
<i>Нето реализоване позитивне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	-	(46)	-	(46)	-	(46)
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	-	43.613	43.613	-	43.613
На дан 30. септембар 2019.	25.000	514.720	31.300	324.331	1.307	49.751	921.409	20.379	966.788

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ (неревидирани)

	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности - финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности – монетарно злато	Укупно резерве	Добит за период	Укупно капитал
На дан 1. јануар 2018.	25.000	506.289	31.300	141.765	4.290	-	683.644	-	708.644
Укупно свеобухватни (губитак) за период	-	-	-	(57.702)	8.388	(11.102)	(60.416)	1.017	(59.399)
Нето добит за период	-	-	-	-	-	-	-	1.017	1.017
Остала свеобухватна добит	-	-	-	(57.702)	8.388	(11.102)	(60.416)	-	(60.416)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	-	-	(57.624)	-	-	(57.624)	-	(57.624)
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(78)	-	-	(78)	-	(78)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признате у добит или губитак</i>	-	-	-	-	8.666	-	8.666	-	8.666
<i>Нето реализоване позитивне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	-	(278)	-	(278)	-	(278)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	-	(11.102)	(11.102)	-	(11.102)
На дан 30. септембар 2018.	25.000	506.289	31.300	84.063	12.678	(11.102)	623.228	1.017	649.245

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

Напомена	За период	
	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
У хиљадама КМ (неревидирани)		
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ		
Нето добит за период	20.379	1.017
Прилагођено за:		
Каматне приходе	3 (37.429)	(35.834)
Каматне расходе	3 19.040	18.118
Нето резервације за очекиване кредитне губитке	10 (9.587)	9.049
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5 (143)	(356)
Нето (добитке) од курсних разлика	6 (269)	(91)
Приходе од донација	(80)	(102)
Резервације за обавезе и трошкове (Добитке) од отуђења некретнина и опреме	17	(74)
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	7 (623)	(589)
Депрецијацију и амортизацију	1.814	1.844
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама	<u>(6.881)</u>	<u>(7.024)</u>
Промјене на пословној имовини и обавезама		
Смањење / (повећање) депозита код иностраних банака	759.708	(174.686)
(Повећање) дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(477.342)	(1.055.183)
(Повећање) / смањење остале имовине	(1.180)	1.250
Повећање готовог новца у оптицају	363.592	397.886
Повећање депозита	223.082	621.589
Повећање / (смањење) осталих обавеза	3.275	(826)
Исплате по основу резервација за обавезе и трошкове	(108)	(143)
Наплаћена камата	32	41
Плаћена камата	(8.260)	(7.154)
Нето новац од оперативних активности	<u>855.918</u>	<u>(224.250)</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи од продаје некретнина и опреме	-	5
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	(506)	(1.537)
Примљена дивиденда	623	589
Нето новац од инвестиционих активности	<u>117</u>	<u>(943)</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ		
Расподјела добити у државни буџет	-	(7.311)
Нето новац од финансијских активности	<u>-</u>	<u>(7.311)</u>

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ (неревидирани)	Напомена	За период	
		1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Ефекти промјена у исправци вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		(1.114)	281
Ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		320	115
Нето повећање / (смањење) новца и новчаних еквивалената		<u>855.241</u>	<u>(232.108)</u>
Новац и новчани еквиваленти на почетку периода		1.676.360	2.061.284
Новац и новчани еквиваленти на крају периода	21	<u>2.531.601</u>	<u>1.829.176</u>

Одабране напомене на странама од 8 до 31 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ОДАБРАНЕ НАПОМЕНЕ УЗ САЖЕТЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ ЗА ПЕРИОД ТОКОМ ГОДИНЕ КОЈИ ЈЕ ЗАВРШИО 30. СЕПТЕМБРА 2019.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Банка“) је основана у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине („Закон“) који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини („БиХ“).

Банка је почела са радом 11. августа 1997. године.

Сједиште Централног уреда Банке је у Сарајеву, адреса Маршала Тита број 25.

Циљ Банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте (конвертибилна марка) тако што издаје домаћу валуту према аранжману познатом под називом „Currency Board“.

У складу са чланом 64. став 2 Закона, Банка је обавезна да припреми и поднесе Предсједништву БиХ прелиминарне (без извршене ревизије) финансијске извјештаје за сваки квартал.

Управни одбор Банке одобрава ове сажете финансијске извјештаје, а Управа Банке одговорна је за њихову припрему. На датум одобравања ових сажетих финансијских извјештаја, чланове Управног одбора и Управе Банке чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	предсједавајући
мр Анкица Колобарић	члан
мр Шериф Исовић	члан

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер
Желимира Распудић	вицегувернер

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Ови сажети финансијски извјештаји припремљени су у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 34 („МСРС 34“): „Финансијско извјештавање за периоде током године“. Сажети финансијски извјештаји не укључују све информације које се захтијевају као дио cjеловитог сета финансијских извјештаја припремљених у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“) те се требају читати заједно са посљедњим ревидираним финансијским извјештајима Банке за годину која је завршила 31. децембра 2018. („годишњи извјештаји“).

Одабране напомене које су дате уз ове сажете финансијске извјештаје појашњавају догађаје и трансакције које су важне за разумијевање промјена у финансијском положају и успјешности Банке у односу на задње ревидиране годишње извјештаје.

2.2. Основа мјерења

Ови сажети финансијски извјештаји су припремљени на основи историјског трошка, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

Историјски трошак је опћенито формиран на основу фер вриједности дате накнаде у замјену за имовину.

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом или плаћена за пренос неке обавезе у редовној трансакцији међу тржишним учесницима на датум мјерења, независно од тога да ли је она директно видљива или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавезе, Банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процијењивања њихове цијене на датум мјерења.

Детаљније објаве о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза приказане су у Напомени 25.

2.3. Функционална и извјештајна валута

Сажети финансијски извјештаји Банке приказани су у државној валути БиХ коју представља конвертибилна марка (КМ). Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

Службени курс КМ према евр (EUR) одређен је Законом у износу 1,95583 КМ = 1 EUR. Према Закону, Банка је дужна да без рестрикција купује и продаје КМ за EUR, унутар територије БиХ, по дефинисаном курсу.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Коришћење просуђивања и процјена

Припрема финансијских извјештаја у складу са МСФИ захтијева од Управе коришћење просуђивања, процјена и претпоставки који утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза у овим сажетим финансијским извјештајима те одговарајуће исказане износе прихода и расхода током извјештајног периода. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена.

Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде.

Процјене и уз њих везане претпоставке континуирано се разматрају, а засновани су на посљедњим расположивим поузданим информацијама и већем искуству у њиховој примјени. У складу са наведеним, Банка је преиспитала и промијенила методологију за умањење вриједности финансијске имовине током 2018. године по МСФИ 9 и њену усаглашеност са праксама у другим централним банкама које примјењују МСФИ-ове.

Од 1. јануара 2019. године, Банка примјењује нову методологију израчуна вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of Default) који је један од три параметра за израчун очекиваних кредитних губитака. Промјена калкулације PD-а је од 1. јануара 2019. године заснована на транзиционим матрицама рејтинг агенција у односу на 2018. годину када је била базирана на тржишним показатељима кредитног ризика, тј. тржишним цијенама CDS уговора (енг. Credit Default Swap).

Више информација о начину калкулације PD-а у 2019. години и ефектима промјене калкулације је објављено у Напомени 24.1. и Напомени 24.1.1.

2.5. Рачуноводствене политике

Сажети финансијски извјештаји су припремљени у складу са истим рачуноводственим политикама које су коришћене приликом припреме посљедњих годишњих извјештаја.

У пословању Банке у периоду који је предмет извјештавања нису постојале цикличне нити периодичне пословне активности, све активности су се обављале према предмету и времену реализације по начелу трајности пословања.

Значајне претпоставке Управе коришћене у примјени рачуноводствених политика Банке и основе неизвјесности процјена исте су као и оне описане у годишњим извјештајима, осим промјене рачуноводствене процјене описане у Напомени 2.4.

2.6. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

Није било значајних измјена постојећих стандарда и тумачења објављених од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а који још нису у употреби у односу на оне који су објављени у посљедним годишњим извјештајима.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

3. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2019.	1.7. - 30.9. 2018.	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Каматни приходи по основу:				
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (Напомена 13)	9.978	10.810	30.174	31.517
Ефеката негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	3.210	1.451	7.220	4.270
Депозита код иностраних банака	7	11	23	24
Остале финансијске имовине по амортизованом трошку	4	7	12	23
Укупно каматни приходи	13.199	12.279	37.429	35.834
Каматни расходи по основу:				
Ефеката негативних каматних стопа – Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (Напомена 13)	(3.354)	(3.616)	(9.828)	(10.144)
Ефеката негативних каматних стопа - Депозити код иностраних банака	(3.441)	(2.744)	(9.212)	(7.974)
Укупно каматни расходи	(6.795)	(6.360)	(19.040)	(18.118)
Нето каматни приходи	6.404	5.919	18.389	17.716

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износила је 0,32% у периоду 1.1. – 30.9.2019. године (у периоду 1.1. – 30.9.2018. године износила је 0,36%).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите код иностраних банака је износила 0,41% у периоду 1.1. – 30.9.2019. године (у периоду 1.1. – 30.9.2018. године износила је 0,42%).

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака и дужничке инструменте, а које се, у складу с актуелним тржишним условима, нису могле избјећи.

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 7.272 хиљаде КМ на орочене депозите и износ од 1.940 хиљада КМ на депозите по виђењу у периоду 1.1. – 30.9.2019. године (у периоду 1.1. – 30.9.2018. године укључивали су износ од 6.282 хиљаде КМ на орочене депозите и износ од 1.692 хиљаде КМ на депозите по виђењу).

Основицу за обрачун камата на депозите домаћих комерцијалних банака чине укупни депозити банака на рачунима резерви у обрачунском периоду, који се састоје од износа обавезних резерви и вишка изнад обавезних резерви.

Основицу за обрачун обавезне резерве банака чине депозити и позајмљена средства, без обзира на то у којој су валути средства изражена. Такођер, утврђена је јединствена стопа обавезне резерве од 10% коју Банка примјењује на основицу за обрачун обавезне резерве.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

3. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Одлуком Управног одбора од 27. марта 2019. године измијењена је Одлука о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве, којом се мијења висина накнаде која се обрачунава на средства изнад обавезне резерве банака. Од 1. маја 2019. године на износ средстава изнад обавезне резерве банака обрачунава се накнада по стопи коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака у Еврозони. На износ средстава обавезне резерве Банка не обрачунава накнаду.

Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава изнад обавезне резерве која је износила 0,20% закључно са 30. априлом 2019. године. Вриједност стопе накнаде је од 1. маја 2019. године износила 0,40% и иста је додатно смањена на 0,50% након што је Управни одбор Европске централне банке 12. септембра 2019. године донијело одлуку о смањењу стопе на депозите комерцијалних банака са -0,40 на -0,50%.

4. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Приходи од накнада и провизија:				
од домаћих комерцијалних банака	4.185	4.036	12.102	11.866
од услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	325	272	914	858
	<u>4.510</u>	<u>4.308</u>	<u>13.016</u>	<u>12.724</u>
Расходи од накнада и провизија:				
трансакције са иностраним банкама	(164)	(159)	(478)	(473)
	<u>(164)</u>	<u>(159)</u>	<u>(478)</u>	<u>(473)</u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u>4.346</u>	<u>4.149</u>	<u>12.538</u>	<u>12.251</u>

5. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Реализовани добици	-	123	143	356
Реализовани губици	-	-	-	-
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	<u>-</u>	<u>123</u>	<u>143</u>	<u>356</u>

На дан 30. септембар 2019. године нето реализовани добици од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит укључују нето износ који се састоји од закључног стања резерви фер вриједности у износу од 97 хиљада КМ и резервација за очекиване кредитне губитке у износу од 46 хиљада КМ за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (на дан 30. септембар 2018. укључивали су нето износ који се састојао од закључног стања резерви фер вриједности у износу од 78 хиљада КМ и резервација за очекиване кредитне губитке у износу од 278 хиљада КМ).

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

6. НЕТО ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9.
Добити од курсних разлика	218	180	537	570
Губити од курсних разлика	(42)	(52)	(268)	(479)
Нето добити	176	128	269	91

7. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9.
Приход од дивиденди	-	-	623	589
Приход од донација	21	33	80	102
Остали приходи	80	41	153	516
УКУПНО	101	74	856	1.207

8. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9.
Плате	2.772	2.739	7.527	7.465
Порези и доприноси	1.577	1.557	4.280	4.241
Остала примања запосленика	439	426	2.149	2.175
Нето резервације за отпремнине запосленим	10	-	17	(4)
УКУПНО	4.798	4.722	13.973	13.877

9. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9.
Трошкови одржавања	482	593	1.749	1.924
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	490	438	1.366	1.313
Остали административни и оперативни трошкови	871	816	2.501	2.597
УКУПНО	1.843	1.847	5.616	5.834

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

10. НЕТО РЕЗЕРВАЦИЈЕ ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Добици по основу очекиваних кредитних губитака:				
од финансијске имовине која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	51	4.319	7.928	10.014
од депозита код иностраних банака	960	3.136	4.269	6.347
од остале финансијске имовине	1	34	6	54
од специјалних права вучења у ММФ- у	-	1	1	2
	1.012	7.490	12.204	16.417
Губици по основу очекиваних кредитних губитака:				
од финансијске имовине која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(99)	(3.619)	(289)	(18.681)
од депозита код иностраних банака	(964)	(2.446)	(2.322)	(6.755)
од остале финансијске имовине	(1)	(10)	(6)	(29)
од специјалних права вучења у ММФ- у	1	-	-	(1)
	(1.063)	(6.075)	(2.617)	(25.466)
Нето смањење / (повећање) у резервацијама за очекиване кредитне губитке	(51)	1.415	9.587	(9.049)

11. НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2019.	2018.	2019.	1.1. - 30.9. 2018.
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ	3.762	3.035	10.792	10.066
Нето резервације за очекиване кредитне губитке:				
<i>Проmjена у калкулацији PD-а</i>	-	-	9.821	-
<i>Додатне нето резервације током периода</i>	(51)	1.415	(234)	(9.049)
	(51)	1.415	9.587	(9.049)
НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД	3.711	4.450	20.379	1.017

Значајна одступања кварталне и кумулативне нето добити у упоредним извјештајним периодима је посљедица примјене различитих калкулација PD-а у мјерењу очекиваних кредитних губитака. Проmjена калкулације PD-а је резултирала једнократним признавањем добитака по основу очекиваних кредитних губитака у износу од 9.821 хиљаде КМ у добит или губитак и смањењима резервација за очекиване кредитне губитке за одговарајуће класе финансијске имовине 1. јануара 2019. године. Више информација о ефектима ове промјене је објављено у Напомени 24.1.1.

Осим наведене промјене, финансијски резултат Банке прије резервација за очекиване кредитне губитке је углавном непромијењен у односу на упоредни период прошле године.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

12. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама, дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Орочени депозити:		
- EUR	2.307.092	2.118.444
Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	(460)	(2.064)
	<u>2.306.632</u>	<u>2.116.380</u>
Депозити по виђењу:		
- EUR	666.751	788.997
- CHF	5.876	3.741
- USD	1.900	2.765
- GBP	24	36
Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	(129)	(471)
	<u>674.422</u>	<u>795.068</u>
УКУПНО	<u>2.981.054</u>	<u>2.911.448</u>

Депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
До мјесец дана	853.142	777.266
Од једног до два мјесеца	369.301	349.106
Од два до три мјесеца	988.133	583.230
Од три до четири мјесеца	96.516	155.532
Од четири до дванаест мјесеци	-	253.310
Укупно	2.307.092	2.118.444
Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	(460)	(2.064)
УКУПНО	<u>2.306.632</u>	<u>2.116.380</u>

13. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају квалитетне дужничке хартије од вриједности са високим степеном утрживости и ликвидности, кредитног рејтинга од ААА до ВВВ. Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних дужничких хартија од вриједности са фиксном каматном стопом, које издају владе страних држава. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR валути.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

13. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Структура дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
У хиљадама КМ		
Дужнички инструменти	8.839.751	8.153.320
Обрачуната камата	74.108	72.119
УКУПНО	8.913.859	8.225.439

Анализа промјена фер вриједности дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит у извјештајним периодима приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2019.	1.7. - 30.9. 2018.	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Почетно стање	8.547.188	8.179.345	8.225.439	7.473.857
Куповине током периода	801.407	840.364	2.401.450	3.119.681
Продаје током периода	-	(60.921)	(209.178)	(237.504)
Приход од камата признат током периода (Напомена 3)	9.978	10.810	30.174	31.517
Ефекти негативних каматних стопа признати током периода (Напомена 3)	(3.354)	(3.616)	(9.828)	(10.144)
Доспијећа инструмената	(462.970)	(381.388)	(1.638.707)	(1.744.498)
Доспијећа купона	(22.861)	(32.413)	(76.223)	(82.498)
Нето промјена у фер вриједности током периода	44.471	(59.394)	190.732	(57.624)
Закључно стање	8.913.859	8.492.787	8.913.859	8.492.787

14. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Банка држи монетарно злато на рачуну у банци у Швајцарској, а физички је лоцирано у трезору Банке Енглеске. Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу КМ на извјештајни датум и мјери се по задњој послјеподневној цијени једне унце злата (Oz) на извјештајни датум, преузетој с Reutersa.

Вриједност монетарног злата на дан 30. септембар 2019. године износи 253.609 хиљада КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 2.642 КМ по унци (31. децембар 2018. године: 209.996 хиљада КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 2.187 КМ по унци).

Анализа промјена фер вриједности монетарног злата у извјештајним периодима приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2019.	1.7. - 30.9. 2018.	1.1. - 30.9. 2019.	1.1. - 30.9. 2018.
Почетно стање	232.734	201.252	209.996	203.858
Нето промјена у фер вриједности током периода	20.875	(8.496)	43.613	(11.102)
Закључно стање	253.609	192.756	253.609	192.756

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

15. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Активна временска разграничења	8.094	6.811
Потраживања од домаћих банака	1.603	1.735
Нумизматичке збирке	835	741
Остала разна актива	590	596
Жиро рачуни	554	553
Кредити запосленим	66	122
Аванси	2	1
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Умањено за исправку вриједности осталих потраживања	(600)	(600)
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(5)	(5)
УКУПНО	11.739	10.554

На дан 30. септембар 2019. године активна временска разграничења укључују унапријед плаћене трошкове производње новчаница и кованица у износу од 7.567 хиљада КМ (31. децембар 2018.: унапријед плаћени трошкови производње новчаница и кованица износили су 5.816 хиљада КМ).

16. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетно стање	4.750.614	4.319.360
Повећање готовог новца у оптицају током периода	363.592	431.254
Закључно стање	5.114.206	4.750.614

17. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити домаћих комерцијалних банака	5.683.166	5.522.701
Рачуни резерви организационих дијелова Банке	554	553
Посебни депозити комерцијалних банака – блокирана средства	36	36
УКУПНО	5.683.756	5.523.290

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

18. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ДЕПОНЕНАТА

Структура депозита Владе и осталих депонената приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити за буџет институција БиХ	490.153	494.575
Депозити осталих влада и владиних институција	162.022	89.286
Депозити јавних институција	112.584	125.501
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	4	5
УКУПНО	764.763	709.367

19. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Добављачи	3.266	1.036
ММФ-ови рачуни број 1 и 2	1.679	1.628
Депозити Свјетске банке	832	184
Укалкулисани трошкови и остала пасива	604	177
Одложени приход	87	167
Обавезе према запосленим	4	35
УКУПНО	6.472	3.227

20. КАПИТАЛ

Структура капитала и резерви је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	514.720	514.720
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности – дужнички и власнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	324.331	133.696
Резервације за очекиване кредитне губитке (Напомена 24.1.1)	1.307	8.993
Резерве фер вриједности - монетарно злато	49.751	6.138
Нето добит за период	20.379	-
УКУПНО	966.788	719.847

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

20. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)

Раст фер вриједности финансијске имовине Банке (дужнички инструменти и монетарно злато) у извјештајном периоду резултат је пораста тржишних цијена финансијске имовине коју Банка има у портфељу.

Раст тржишних цијена дужничких инструмената је посљедица негативне промјене у очекивањима на финансијским тржиштима Еврозоне и САД везаних за економски раст и референтне каматне стопе водећих централних банака.

Раст тржишне цијене монетарног злата посљедица је повећане неизвјесности на глобалним финансијским тржиштима и повећаних геополитичких ризика.

21. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	30. септембар 2018.
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	1.552.633	982.035
Девизни депозити по виђењу	674.551	597.798
Страна валута у готовини	304.222	249.139
Жиро рачуни	554	276
Специјална права вучења у ММФ-у	146	1.492
Укупно	2.532.106	1.830.740
Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	(505)	(1.564)
УКУПНО	2.531.601	1.829.176

22. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Закон дефинише оперативно правило „Валутни одбор“ за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз куповину конвертибилне стране валуте уз пуно покриће у нето девизним резервама.

Члан 31. Закона захтијева да укупан износ монетарне пасиве Банке никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

22. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА (НАСТАВАК)

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Бруто девизне резерве	12.452.890	11.623.218
Страна валута у готовини	304.222	274.099
Депозити код иностраних банака	2.981.054	2.911.448
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.913.859	8.225.439
Монетарно злато	253.609	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	146	2.236
Обавезе према нерезидентима	2.511	1.812
Нето девизне резерве (Бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	12.450.379	11.621.406
Монетарна пасива	11.562.725	10.983.271
Готов новац у оптицају	5.114.206	4.750.614
Депозити банака	5.683.756	5.523.290
Депозити Владе и осталих депонената	764.763	709.367
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	887.654	638.135

23. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Банка основана актом Парламентарне скупштине БиХ, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара БиХ, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. Банка у складу са одредбама Закона обавља агентске послове за државу БиХ и за друге државне институције. Банка прима депозите од државе БиХ и државних институција и поступа искључиво по налогу депонента.

23. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ

30. септембар 2019.

	Изложеност	Пасива
Држава	-	483.234
<i>Државне институције:</i>		
Управа за индиректно опорезивање БиХ	-	75.480
Агенција за осигурање депозита БиХ	-	151.704
УКУПНО	-	710.418

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Изложеност	Пасива
Држава	-	505.897
<i>Државне институције:</i>		
Управа за индиректно опорезивање БиХ	-	45.635
Агенција за осигурање депозита БиХ	-	90.975
УКУПНО	-	642.507

Банка сматра да има и директни однос повезане особе са члановима управљачке структуре, блиским члановима породица чланова управљачке структуре и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова управљачке структуре и блиских чланова њихових породица.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде кључним члановима управљачке структуре (чланови Управе и Управног одбора) у периоду 1.1. – 30.9.2019. године износиле су 682 хиљаде КМ, од чега се 419 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 263 хиљада КМ на порезе и доприносе (у периоду 1.1. – 30.9.2018. године укупан износ од 693 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 428 хиљада КМ, а 265 хиљада КМ на порезе и доприносе).

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијски инструменти који представљају изложеност Банке финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Страна валута у готовини,
- Депозити код иностраних банака (централне банке, пословне банке и BIS банка Базел),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужнички инструменти,
- Монетарно злато,
- Власнички инструменти и
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

24.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик представља ризик настанка финансијског губитка за Банку уколико уговорна страна везано за финансијски инструмент не испуни своје уговорне обавезе и произлази углавном из улагања у депозите код иностраних банака и улагања у дужничке инструменте. Управљање овом врстом ризика остварује се путем одабира уговорних страна високог кредитног рејтинга, додијељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција, ограничењем рока, контролисањем обима и динамике инвестирања.

Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's). Кредитни рејтинзи се прате на дневној основи.

Банка од 1. јануара 2019. године примјењује нову методологију израчуна PD-а засновану на транзиционим матрицама. PD представља процјену вјероватноће да емитент неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. Врши се обрачун 12-мјесечних и цјеложивотних вриједности PD-а. Процјене PD-а од 1. јануара 2019. године засноване су на подацима о историјског стопи неиспуњења обавеза (енг. Default) према транзиционим матрицама. Процјене се врше у складу са Уредбом 575/2013 Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2013. године (CRR), на основу историјских података о стопи Defaulta садржаних у корпоративним транзиционим матрицама. Одређена прилагођења процјена PD-а, уколико су потребна, врше се за изложености према иностраним државама (иностраним централним банкама и владама). Потреба и степен модификације процјене PD-а за изложеност према иностраним државама утврђује се на основу односа историјске стопе Default-а (нивоа композитног кредитног рејтинга BB+, BB и BB-) и процијењених вјероватноћа неиспуњења обавеза за одговарајуће еквивалентне нивое композитног кредитног рејтинга држава. Процјене PD-а по нивоима композитног кредитног рејтинга се, уважавајући захтјеве МСФИ 9, да се узимају у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност, додатно коригују у складу са композитним кредитним изгледима. У случају позитивног изгледа, процијењени PD умањује се за одређени проценат, а у случају негативног изгледа процијењени PD увећава се за одређени проценат.

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

24.1. Кредитни ризик (наставак)

24.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања исправке вриједности за финансијску имовину за извјештајне периоде:

У хиљадама КМ

	2019.				2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	8.993	-	-	8.993	4.290	-	-	4.290
Промјена у калкулацији PD-а (Напомена 2.4)	(7.704)	-	-	(7.704)	-	-	-	-
Повећања због промјене кредитног ризика	288	-	-	288	18.681	-	-	18.681
Смањења због промјене кредитног ризика	(78)	-	-	(78)	(9.510)	-	-	(9.510)
Смањења због доспјелих инструмената	(146)	-	-	(146)	(505)	-	-	(505)
<i>Нето (смањење) / повећање током периода</i>	<i>(7.640)</i>	-	-	<i>(7.640)</i>	<i>8.666</i>	-	-	<i>8.666</i>
Смањења због продатих инструмената	(46)	-	-	(46)	(278)	-	-	(278)
На дан 30. септембар	1.307	-	-	1.307	12.678	-	-	12.678
2. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	2.535	-	-	2.535	1.635	-	-	1.635
Промјена у калкулацији PD-а (Напомена 2.4)	(2.117)	-	-	(2.117)	-	-	-	-
Повећања због промјене кредитног ризика	2.323	-	-	2.323	6.755	-	-	6.755
Смањења због промјене кредитног ризика	(153)	-	-	(153)	(1.755)	-	-	(1.755)
Смањења због престанака признавања орочених депозита	(1.999)	-	-	(1.999)	(4.592)	-	-	(4.592)
На дан 30. септембар	589	-	-	589	2.043	-	-	2.043

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

24.1. Кредитни ризик (наставак)

24.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

	2019.				2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
3. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Промјена у калкулацији PD-а	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања због промјене кредитног ризика	-	-	-	-	2	-	-	2
Смањења због промјене кредитног ризика	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)
На дан 30. септембар	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	5	-	600	605	30	-	600	630
Повећања због промјене кредитног ризика	6	-	-	6	29	-	-	29
Смањења због промјене кредитног ризика	(6)	-	-	(6)	(54)	-	-	(54)
На дан 30. септембар	5	-	600	605	5	-	600	605
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	11.533	-	600	12.133	5.955	-	600	6.555
Укупна промјена у калкулацији PD-а	(9.821)	-	-	(9.821)	-	-	-	-
Укупна нето повећања кредитног ризика	189	-	-	189	8.771	-	-	8.771
Укупно закључно стање на дан 30. септембар	1.901	-	600	2.501	14.726	-	600	15.326

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

24.1. Кредитни ризик (наставак)

24.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који су предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Банке кредитном ризику, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ

Класе финансијских инструмената	30. септембар 2019.				31. децембар 2018.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Страна валута у готовини								
Бруто књиговодствена вриједност	304.222	-	-	304.222	274.099	-	-	274.099
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	304.222	-	-	304.222	274.099	-	-	274.099
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	2.981.643	-	-	2.981.643	2.913.983	-	-	2.913.983
Исправка вриједности	(589)	-	-	(589)	(2.535)	-	-	(2.535)
Књиговодствена вриједност	2.981.054	-	-	2.981.054	2.911.448	-	-	2.911.448
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	8.913.859	-	-	8.913.859	8.225.439	-	-	8.225.439
Резервације за очекиване кредитне губитке (признати у осталој свеобухватној добити)	(1.307)	-	-	(1.307)	(8.993)	-	-	(8.993)
Књиговодствена вриједност	8.913.859	-	-	8.913.859	8.225.439	-	-	8.225.439
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	146	-	-	146	2.236	-	-	2.236
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	146	-	-	146	2.236	-	-	2.236
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	2.529	-	600	3.129	2.693	-	600	3.293
Исправка вриједности	(5)	-	(600)	(605)	(5)	-	(600)	(605)
Књиговодствена вриједност	2.524	-	-	2.524	2.688	-	-	2.688

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

24.1. Кредитни ризик (наставак)

24.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Књиговодствена вриједност		
Монетарно злато	253.609	209.996
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	281.422	237.809

24.2. Тржишни ризик

Банка прати и управља валутним и каматним ризиком као основним тржишним ризицима. Валутни ризик је ризик пада вриједности финансијских инструмената деноминираних у иностраној валути услед промјене девизних курсева. Каматни ризик је ризик пада тржишне вриједности финансијских инструмената услед неповољних кретања каматних стопа. Управљање тржишним ризицима се врши постављањем квантитативних ограничења за изложеност валутном ризику која је прихватљива за Банку и прате се на дневној основи. Циљ управљања тржишним ризицима јесте контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, како би се оптимизирао поврат.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви, Банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR). Вриједност под ризиком представља статистичку методологију помоћу које се процјењује максимална промјена вриједности девизних резерви услед промјене цијене финансијских инструмената и промјене девизних курсева уз одређени степен поузданости за одређени временски период. Банка при обрачуну VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана, као што је препоручено стандардом Базел II.

Промијене цијена инструмената и промијене девизних курсева су базирани на историјским промијенама цијена и промијенама девизних курсева за инструменте и валуте које чине девизне резерве на крају мјесеца.

На дан 30. септембар 2019. године, изложеност девизних резерви којима управља Банка (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промијене цијена инструмената и промијене девизних курсева у односу на КМ износи 25.894 хиљаде КМ (2018.: 37.739 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,22% укупне финансијске имовине (2018.: 0,32% укупне финансијске имовине). VaR проистиче од промијене цијена инструмената у које су инвестирана средства девизних резерви, укључујући промијене еурске тржишне цијене злата. На дан 30. септембар 2019. године нема орочених депозита нити улагања у дужничке инструменте деноминираних у неееуро валутама, тако да Банка нема изложености валутном ризику.

24. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

24.2. Тржишни ризик (наставак)

24.2.1. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Ово је ризик од промјене вриједности финансијских инструмената усљед промјена у девизним курсевима. Изложеност девизном ризику произилази из активности везаних за депозите и инвестиције у дужничке инструменте.

Управљање и контролу девизног ризика Банка осигурава строгим поштивањем одредби Закона и Инвестиционих смјерница Банке за инвестирање девизних резерви.

Наведеним актима су тачно дефинисани лимити држања активе и пасиве у свакој страниој валути. Највећи дио новчане активе држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама подложним промјенама тржишног курса не смије прелазити 50% укупног износа капитала Банке.

Обзиром на врло малу изложеност девизном ризику и због тога што је најзначајнији дио новчане активе држан у EUR валути, девизни ризик се не сматра значајним ризиком за Банку.

24.2.2. Каматни ризик

Изложеност Банке тржишном ризику промјена у каматним стопама је концентрисана у инвестицијском портфељу. Пословање Банке је подложно ризику промјене каматних стопа утолико што каматносна имовина и обавезе доспијевају или се камата мијења у различитим периодима или у различитим износима.

Банка је изложена каматном ризику приликом инвестирања девизних резерви. Банка управља девизним резервама са циљем минимизирања каматног ризика. Инвестиције носе различите каматне стопе, зависно од периода инвестирања, уз максималан рок инвестирања од једне године за депозите и десет година за дужничке инструменте.

24.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такођер, када дође до непожељног кретања цијена.

Ликвидна имовина се дефинише као она имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност треба бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

25. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

25.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на извјештајне датуме, укључујући ниво унутар хијерархије фер вриједности. Ови износи темеље се на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају користећи цијене које котирају на активном тржишту, које одговарају Нивоу 1 хијерархије на извјештајне датуме.

У хиљадама КМ

30. септембар 2019.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	8.913.859	-	-	8.913.859
Монетарно злато	253.609	-	-	253.609
УКУПНО	9.167.468	-	-	9.167.468

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	8.225.439	-	-	8.225.439
Монетарно злато	209.996	-	-	209.996
УКУПНО	8.435.435	-	-	8.435.435

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

25. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

25.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

30. септембар 2019.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Страна валута у готовини	304.222	304.222
Депозити код иностраних банака	2.981.054	2.974.312
Специјална права вучења у ММФ-у	146	146
Остала финансијска имовина	2.524	2.524
<i>Остала улагања</i>	27.813	27.813
Укупно	3.315.759	3.309.017
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Готов новац у оптицају	5.114.206	5.114.206
Депозити банака	5.683.756	5.672.096
Депозити Владе и осталих депонената	764.763	763.194
Остале финансијске обавезе	5.784	5.784
Укупно	11.568.509	11.555.280

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Страна валута у готовини	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	2.911.448	2.904.460
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	2.236
Остала финансијска имовина	2.688	2.688
<i>Остала улагања</i>	27.813	27.813
Укупно	3.218.284	3.211.296
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Готов новац у оптицају	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	5.523.290	5.512.943
Депозити Владе и осталих депонената	709.367	708.038
Остале финансијске обавезе	2.893	2.893
Укупно	10.986.164	10.974.488

26. ЧЛАНСТВО БиХ У МЕЂУНАРОДНОМ МОНЕТАРНОМ ФОНДУ

У складу са споразумима између БиХ и ММФ-а потписаним у децембру 2002. године, Банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Банка дјелује у име БиХ у њеним односима са ММФ-ом, али није одговорна за средства и обавезе везане уз чланство.

Банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ове рачуне број 1 и 2 у извјештају о финансијском положају. Банка такођер осигурава услуге чувања хартија од вриједности БиХ који се издају за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, који се налазе у ванбилансној евиденцији.

Банка примјењује нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, што је приказано у наставку:

У хиљадама КМ

	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Квота	649.395	629.809
Специјална права вучења у ММФ-у	146	2.236
УКУПНО АКТИВА	649.541	632.045
ММФ-ов рачун бр. 1	1.623	1.575
ММФ-ов рачун бр. 2	55	53
Хартије од вриједности	958.116	1.042.166
Алокација SDR	393.962	382.080
Обрачуната камата на алокацију SDR	612	685
Рачуни плативих трошкова	1.003	1.601
УКУПНО ПАСИВА	1.355.371	1.428.160
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ У ММФ-у	705.830	796.115

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања кадгод се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања се укључују у одговарајућа стања рачуна.

Одабране напомене уз Сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2019.

27. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Банке.

Такођер, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	30. септембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити USAID-а	2.497	3.042
Депозити нерезидената	2.497	3.042
Депозити Савјета министара БиХ:	16.373	30.964
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	188	44
Депозити Савјета министара БиХ – сервисирање вањског дуга БиХ	15.119	9.227
Депозити Савјета министара БиХ – буџет институција БиХ	1.037	1.543
Остали депозити Савјета министара БиХ	29	20.150
Депозити осталих резидената:	5.621	4.048
Депозити – пензије из Њемачке	238	12
Депозитни рачуни банака	5.383	4.036
Депозити резидената	21.994	35.012
Инвестиције везане за хартије од вриједности - Агенција за осигурање депозита БиХ	66.229	37.499
Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности	66.229	37.499
УКУПНО	90.720	75.553

28. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Одлуке Предсједништва Босне и Херцеговине о разрјешењу дужности чланова Управног одбора Банке мр Триве Маринковића и др Љубише Владушића извршене су од дана 4. октобра 2019. године, до правоснажног окончања судског поступка пред Судом Босне и Херцеговине.

29. ОДОБРАВАЊЕ САЖЕТИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА

Ове сажете финансијске извјештаје одобрио је Управни одбор Банке 31. октобра 2019. године.

Руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

 мр Едис Кованевић

Предсједавајући Управног одбора

др Сенад Софић